

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1604

Vita Beati Gvilielmi, Dvcis. Comit̃s & Eremitæ, ex ea quam Theobaldus Episcopus, sanctitate & doctrina conspiciuus prolixè admodum conscripsit. Migravit hic sanctus ex hac vita anno Domini 1156.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42667

nisse creditur. Sepulta est in beati Petri Principis
Apostolorum Basilica, ubi per plurima annorum
curricula quieuit. Quo in loco, quanta miracu-
lorum prodigia, meritis excellentissima virgi-
nis, post eius gloriosum transtum, ostendere di-
gnatus sit Dominus, nullis verbis explicari po-
teli. Nam ibidem, ex obsessis corporibus dæmo-
nia fugantur, cæci illuminantur, claudis gressus
redditur, vis omnium febrium pellitur, & omnia
infirmorum genera curantur.

Miracula ad
eius monu-
mentum.

VITA BEATI GVILIELMI, DVCIS,
Comitis & Eremita, ex ea quam Theobaldus Epi-
scopus, sanctitate & doctrina conspicuus prolixè
admodum conscripsit. Migravit hic sanctus
ex hac vita anno Domini 1156.

Vide Cxf.
Baron in
Notatio.
Martyr Rō.

Guilielmus natione Pictauius, ex Comitum
prosapia ex Pictaniensium prouincia ori-
undus, illustris ex illustribus natalibus se-
cundum morem magnorum educatus, cum sacri
militiæ cingulū ipse non facer adeptus esset; ab
omnibus Baronibus terræ, vnanimiter susceptus
est ad Pictauiæ Comitatum, Aquitaniæque Duca-
tum: quorum vterque, iure & titulo hæreditaria
successionis, sibi debebatur. Factus ergo miles,
fretusque Comitatus fastigio, factus est eo insolen-
tior, quo nobilior, quo locupletior, quo fortior,
quo honoratior, quo formosior, vniuersisque fa-
mosior. Denique ex parentela generosus, ex for-
tuna pecuniosus, ex natura virtuosus, ex fama glo-
riosus, ex opifice speciosus, insolētissimus omniū
extitit, dyscolus atque fastuosus. Genus clarum,
corpus aptum, forma elegans, iuuenilis decor,
prædia, palatia, immensa suppellex, & insu-
la dignitatum, carni in eo, non spiritui milita-
bant

10. Februa.
Genus S.
Guilielmi
clarum.

Dux Aquitaniæ & Comes Pictauiorum.

Statura in-
gens & im-
mensa eius
voracitas,

Daniel. 14.
Genes. 10.

Abutitur
vxore fra-
tris sui.

Anno Chri-
sti. 115.

bant. Proceritas corporis tanta erat, quod magis videbatur gigantæa, quam humana. Vix ei in prandio sufficiebant cibaria, quanta alijs octiduenibus fortissimis, erant alimenta. Nusquam per totam illam prouinciam absentauit à præliis, quamdiu in armis fuit, sed affectu pugne, solitarius, armigerorum destitutus auxilio, armatus multoties incedebat. Et cum nollet dimicare, trahebat vel inuitos ad certamen. Diceres rediuuum Belis idolum in edendo & bibendo; crederes ipsam Nemrod potentem & robustum ventorem, coram Domino in præliando. Extraneus malus, suis peior, pessimus sibi. Sed nè hæc tyronis primordia quemquam scandalizent, admodum cunctos cupio, vt diligenter attendant conuersionis eius præconia, quæ omnibus nobis ad meliorem vitæ imitationem proponuntur.

Fertur per triennium & amplius proprii germani vxorem, Herodiana rabie debacchatus, ad instar Herodis contra ius & fas incestu impudentissimo, tenuisse violenter. Si quis incestuoso se tanquam Iohannes exhibiturus, de tota vicinia diuertisset ad eum, conuicijs lacestus, inanis & vacuus recedebat. Confidebat in virib. proprijs, erat ad succendendum flammeus, ad ignoscendum ferreus, ad consolandum saxeus. Diceres ignem vrentem in irascendo, diceres securim vel asciam in deiiciendo. Ecce hæc sunt instrumenta artis diabolicæ, quibus onustus Comes, currebat aduersus Deum erecto collo, & pingui ceruice armabatur. Quæ tanto diligentius sunt à nobis enumerata, quanto diuinæ clementiæ in reuocatione peccatoris mirabiliter placuit operari.

Eo tempore fundatum est monasteriũ Claustral-

S. Bernardi
in signis laus

ualis, cui Abbas ordinatus est Bernardus, vita
virtutibus, & doctrina in tantum clarus, ut nulli
ei in orbe ingenio, moribus, & vitæ sanctitate, at-
que eruditione, secundus existeret. Circa idem
tempus Papa Honorio vita functo, facta est in Ec-
clesia Dei diuisio, alijs eligentibus Innocentium,
alijs Petrum Leonis quem vocarunt Anacletum.
Cumque pars Innocentij consilio sanior præua-
leret, Petri autem audacior & violentior summa
armorum contentione obsisteret, quia humana
vi pietas se tueri non poterat, cedere salubriter e-
legit. Præmissis igitur in Gallias nuncijs, hortatur
omnes Episcopos, ut accingerentur ad vltionem,
partem schismaticam damnantes, & vnitati Ec-
clesiæ subscribentes. Conueniunt Stampis omnes
Pontifices, Barones, & Abbates, vocatoque ex no-
mine, à Rege & pluribus Episcopis, sancto Abba-
te Claræuallis, ei præsens ecclesiæ negotium im-
ponitur, ut ex eius ore tota causa pensaretur. Is di-
ligentissimo partis vtriusque facto examine, In-
nocentium ab omnibus suscipiendum esse pro-
nunciavit.

Laborabat eo tempore, schismaticorum op-
pressione, tota Burdegalensium prouincia, nec e-
rat in tota Aquitania, qui Guilielmo principi re-
sistere possent. Is enim incredibili virtute, schisma-
ticis fauebat, & persuadente Gerardo Engolif-
mensi Episcopo, omnes, qui Petri Leonis electio-
ni non subscriberent, exilio multabat. Cum igitur
hæc fama crudelitatis, quam seductor ille ad-
uersus Dei Ecclesiam machinabatur, longè late-
que perstreperet, missi sunt à latere Innocentij
Papæ, B. Bernardus atque venerabilis Iosinus
Suessionensis Episcopus, ut tam ipsum quam prin-
cipem Guilielmum super his constanter conue-
nirent.

Is fuit Lud-
uicus VI.
Crasius.

Gerardus E-
piscopus,
incitat Gui-
lielmum ad
schisma.

V u §

nirent.

Persecutio
Catholico-
rum,

nirent. Qui Pictauiam vsque peruenientes, pre-
dicto inuasori salutaribus monitis suaserunt, sed
non persuaserunt. Imò schismatici magis animi-
ti, & armati in insaniam, ex eo die, publicè Ca-
tholicis persecutionem intentârunt.

Comes Gui-
lielmus ve-
nit ad S. Ber-
nardum.

Intestat mi-
nas s. Ber-
nardo.

Carnotensis
Episcopus,
cum S. Ber-
nardo it ad
eam.

Interea dum hæc agerentur, Abbas sanctus in
quodam monasterio Ordinis sui, de nouo in Pi-
ctauia constructo, morabatur. Qui de Domini
misericordia confusus, nuncium ad Comitem di-
rexerat intrepidus, supplicans, vt necessariz col-
locutionis gratia ad se venire dignaretur. Quem
mox Comes vt audiuit, deposita quodammodo
ferocitate leonina, ad auditum auris obediuit.
Venit filius prodigus ad patrem, etsi nondum re-
uersus ad se. Tùm Bernardus, accensus quasi ignis,
inclusum septem diebus continuis in quodam lo-
co secretiori Comitem, de morte & vita, de penis
malorum & præmijs bonorum, de vita & exem-
plis beatorum, suo illo solito & ignito modo, ar-
dentèr planè tepidum, instruebat. Sed induratus
Pharao, surgit in scandala, seruo Dei phreneticus
conuiciatur, & eum priuare se vertice, si extra clau-
stra reperiret, comminatur. Vndè ferocem leonis
sæuitiam agniculus tremebundus expaues, im-
munem suæ doctrinæ, tunc eum abire permittit.
Regresso ergò viro Dei, & in proprio nido Cla-
reguallis collocato, schisma quotidie virescens,
factæque sunt per Gerardum occupatorem & Gi-
lonem Cardinalem, (qui vnus ex toto sacro Car-
dinalium collegio, Petro Leonis ad hæserat) dete-
ctationes Episcoporum, atq; sedium occupationes.
Audiens huiusmodi venerabilis j. Gaufredus,
Carnotensis Episcopus, vir plenus spiritu consilij
& fortitudinis, cui à Domino Innocentio Papa,
Aquitaniæ legatio fuerat commendata, vehemen-
tèr

ver indoluit. & succurrendum periclitanti eccle-
 siae postpositis alijs negocijs, ratus: Abbatem Cla-
 rauallensem, ad tantorum sibi malorum elimi-
 nationem assumpsit. Ingressis autem illis Aquit-
 aniae fines, significatum est Comiti Guilielmo,
 per viros illustres, & solennes nuncios, Bernar-
 dum & Gaufridum Carnotensem cum alijs mul-
 tis Episcopis & religiosis aduenisse, eosque col-
 loquium praestolari. Itaq; apud Pertinacum hinc
 inde conuenerunt. Dies fuit sermonibus assum-
 ptis, sed verba in ventum prolata. Angustabatur in
 semetipso Domini seruus, quia non explebatur,
 quod de Principe cogitauerat. Quid ageret athle-
 ta Christi? Deficiente humano praesidio, recurrit
 ad diuinum.

Conuenitur
 Pertinaci.

Nihil efficitur
 apud
 Comitem.

Accedens ad altare sanctum vir sanctus, pro
 gente non sancta, supplicandum inter Missarum
 solennia dignum duxit. Intrauerunt ecclesiam, qui-
 bus diuinis interesse licebat mysterijs. Guiliel-
 mus comes cum suis adherentibus, praeforibus
 sustinebat. Consecratione ergo rite peracta, pace
 data, & in populum diffusa, homo Dei, iam se no-
 agens vt hominem, corpus Dominicum patenae
 superposuit, secumque portauit. Egrediebatur i-
 taque foras ad Ducem foris manentem, vt loque-
 retur in idipsum, ignitis oculis, ignita facie, igni-
 tum portans eloquium, nec supplex, sed minax ac
 verbis terribilibus, Principem terribilem est ag-
 gressus; Rogauimus, inquit, te, & rogantes quae ad
 pacem sunt Hierusalem, contempsisti. Supplica-
 uit tibi in altero conuentu, quem iam tecum ha-
 buimus, seruorum Dei coram te adunata & pro-
 strata multitudo, & despexisti. Vx qui sper-
 nis, nonne & ipse sperneris? Ecce post seruos,
 ad te Dominus omnium supplicaturus aduenit
 ecce

S. Bernardus
 cum sacra
 Eucharistia,
 ad eum ac-
 cedit.

Esaias.

Philip. 2.

eccè filius virginis, caput ecclesiæ. quam tu pe-
queris. Adest iudex tuus & tuorum. in cuius
mine curuatur genu omnium, cælestium, ter-
strium, ac infernorum. Adest testis & iudex
in cuius manus, tuus ille spiritus est deuentus
Nunquid & illum spernes? Nunquid ipsum, sicut
seruos eius contemnes?

In schisma-
tibus, & ag-
noscit &
sentit in se
ipso, præsen-
tiam corpo-
ris Christi.

Iob. 5. & 12.

Romano
Pontifici
paret om-
nis ecclesia
sanctorum.

Vniuersi qui aderant lachrymabantur, & ora-
tionibus intenti, se exitum præstolabantur. Ve-
dens Comes Abbatem procedentem in spiritu ve-
hementi, & in manibus tenentem sacratissimum
corpus Domini, dirigit, & expauit, membraque
membra tremencia per totum dissoluit: & que ve-
lut extra mentem positus, ad terram usque pro-
sternitur. Eleuatus que à suis militibus, rursus in
faciem corruit, nulli loquens, & in nullum iacen-
dens. Qui comprehendit sapientes in astutia sua,
& regum balteum dissoluit, ipse fecit hoc. Tunc
vir Dei propius accedens, Surge, inquit, & sta so-
pra pedes tuos, & diuinam auscultate sententiam.
Præsens est Episcopus Pictauiensis, quem ab ec-
clesia violenter expulisti; vade iam, reconciliare
patri, & in osculo sancto pacis cum eo iungito
fœdera. Innocentio subdere, & electo à Deo ran-
to Pontifice pare: sicut ei obedit omnis ecclesia
sanctorum. Auditis his tyrannus, sacramentorum
præsentia superatus, & autoritate sancti Spiritus
victus, nec audebat respondere sapientia, &
spiritui qui loquebatur, nec poterat reddere vultu
pro mille, euangelizanti verbum virtute multa,
sed statim occurrens, recepit Episcopum pacis ad
oscula: iniiciens manus in Abbatis vincula. Et quod
amplius est, eadem manu, qua prius eum expul-
sum totius exultatione ciuitatis, ad sedem pro-
prium reduxit. Tanto ergo malo obruto, & Ger-
ardi

ordi schismate in cineres redacto, Bernardus cum gaudio Claravallem regressus est.

Post recessum viri Dei, Comes frequenti meditatione, quæ audierat & viderat, ruminabat, & multa interim faciens, minus deinceps crudelis exiit. Bernardus verò totas noctes pervigiles in oratione pro eo ducebat, & sine intermissione Domini misericordiam deprecabatur, flens largiter, & effundens sicut aquam cor suum, nè deinceps Dei patientiam, consuetis aliquando flagitijs irritaret. Nec potuit certe tantarum perire filius lachrymarum. Guilielmus enim iam totus mutatus, ex vase contumeliæ in vas electionis, fortia atque præclara arma pœnitentiæ, sub iugo Christi decreuit assumere: cœpitque hæsitare, ad quem potissimum, pro imponenda sibi pœnitentiæ deberet pergere.

Bernardi
preces pro
Comite.

Guilielmus
meditatur
pœnitentiã.

Eremita qui
dam miræ
simplicitatis.

Durè accipitur
Comes
ab Eremita

Non longè ab eo loco, in quo Guilielmus talia meditabatur, erat vir quidam eremiticam vitam ducens, miræ admodum simplicitatis, & studio diuinarum rerum addictissimus. Ad hunc solitarium, soli uagus miles ire cœpit. Venit ad pastorem, agnus factus de lupo. Requirebat instanter posturum naufragus, medicum lauciatus, Ananiam Saulus in Paulum prostratus. Sed quid ageret Ananias? Audierat à multis de hoc viro, quanta mala fecisset ecclesijs & ecclesiasticis personis, & nesciebat futurum vas electionis. Abscondebatur ergo columba tremens, ab accipitre, fugijtque ovis tremebunda veniente lupo. Quia tamen perseuerabat pulsans, propter improbitatem surrexit, & exiuit, intuitusque in eum toruo lumine, hæsitando admirans ait: Impie, crudelis & dicitur tyranne, cur Christi seruos conaris infestare? Nunquid tibi parum est hæctenus cæteros impugnasse, nisi

se, nisi etiam præsumas Christi seruos molestare
 Recede, recede, iam ab hac stultitia quiesce. di-
 ne tu iuuenis senem laceffere. Qui hæc enu-
 bém terrarum habuisti infestum, quid tibi ad-
 mum? Cui timidus heros respondit; Non malo
 uolus te deposcere. sed cor pœnitens gero, & deli-
 ctum meum maximum emundari cupiens, ini-
 quitatem meam coram te recognosco. Pro excelsis
 sibus igitur præteritis corrigendis, & prauis acti-
 bus abijciendis, acturus pœnitentiam adpropetra-
 ui. Quapropter noli prohibere per Christum te
 obsecrantem, & ad tuam iussionem satisfacere
 cupientem. Gustem per tuum ministerium, gu-
 stem, inquam, quàm dulce sit vitij non seruit,
 qui in me ipso didici, quàm amarum sit expertum
 esse vitia, vel velle experiri. Sed ille timens velle
 eum sibi illudere, fertur respondisse; Sum homo
 solis latebris dignus, soli mihi iudex, soli arbiter
 & accusator constitutus, quare si vera sunt quæ
 exponis, ad quendam alium singularis sanctitatis
 hominem festinare te consulo, qui longa experi-
 entia temporum iam suffultus, & in discretione
 spirituum excultus, ante me cognoscitur renun-
 ciasse seculo, iuit, & in auditu auris, obediuit Gui-
 lielmus.

*Offert se ad
 satisfactio-
 nem.*

*Alius quidam
 Eremita, in-
 signiter do-
 ctus, & san-
 ctus.*

Erat eodem loco & tempore alius quidam so-
 litariæ vitæ disciplinis non mediocriter excul-
 tus. Hic sicut scientiæ scintillabat perspicuitate,
 ita quoque vitæ rutilabat sanctitate. Vnde factum
 est, vt vtriusque concursu luminis, Deo clarus in
 scientia, & populo celebris ex fama redderetur.
 Ad hunc solitarium secundus solitarius militem
 mox solipagum destinauit, quem tamen dilatio-
 nis affectum tædio nihil in itinere retardauit.
 Postquam igitur aduentasse Comitem vir sanctus
 acce-

cepit, cum gaudio Spiritus sancti eum in pace
 suscepit, causamque itineris indagare solerter
 cepit. Cui ille penetralia cordis aperiens, candi-
 de & sincerè conuersionis suæ propositum expo-
 suit. Mox mirum in modum, proposito. Comitibus
 intellecto, sicut gaudium est Angelis Dei in cælo
 super vno peccatore conuerso, sic & isti gaudium
 cumulatam est super pœnitente Comite & pec-
 catore iam conuerso. Post aliquantulum ergo
 temporis, & monita vitæ ac salutis, iam securior
 locutus est senior, dicens; Reuertere in domum
 tuam vnde existi, & nemini dixeris, quod conce-
 pisti. Volo enim te esse cautum, & declinare ina-
 nem gloriam, quæ est virus virtutum, & dæmoniū
 meridianum. Postea indurus cunctis armis mili-
 tariis, quibus antea malefacere præsumpsisti,
 ascensoque meliori equo, ad me clanculum so-
 lus festinabis in habitu militari. Et post hæc salu-
 tare consilium, cooperante Domino, tibi impen-
 dam pro meo posse.

His auditis Guilielmus, cui omnis mora erat
 longa nimis, domum regressus est. Sed & moni-
 torum salutarium non obliuiosus auditor, reli-
 giosæ sollicitudinis suæ nulli extraneorum aut
 propinquorum voluit esse relator. Domestici ta-
 men eius, rem penitus ignorantes, vt eum viderūt
 cum rebus indictis ad suum redire præceptorem,
 felicibus eius actibus inscij, execrabiliter male-
 dicentes, & stimabant eum progressurum ad con-
 suetæ nequitie scelus & furorem.

Interea dum hæc agerentur à Comite, vir Dei
 quendam fabrum doctum tractare fabrilis, ad se
 de vico proximo clam accersuit. Sicque prou-
 sum est, vt in termino iniuncto Guilielmus ad vi-
 rum

Totum po-
 stus suum
 aperit Ere-
 mitæ.

Vide mira-
 bile Eremi-
 tæ consiliū.

Hic instruit
Eremita
Guilielmū,
quomodo
pœnitentiā
aget.

Deut. 25.

Ieiunium.
Oratio.
Eleemofy-
na.

Vide quam
duram satis
factionem,
vir sanctus
imponat
Comiti, iā
verē pœni-
tenti.

rum Dei rediens, fabrum cum circulis cæterisq;
& vinculis ferreis vincirē paratum quem nō
bat, reperiret. Mox igitur vt intrauit, audiuit
trem spirituales dicentem sibi; Fili Guilielmi,
authoritate sacrorum Canonum salubriter
monemur, nē falsis pœnitentijs laicorum anima
decipientes in infernum protrahi patiamur. Ve-
ritas est irrefragabilis, & negare non possumus,
quod nullum malum impunitum manet, sicut
nullum bonum irremuneratum. Aut enim Deus
punit, aut homo. Modus autem puniendi, secun-
dum modum præteriti delicti debet extendi. Me-
lius est ad momentum temporaliter cruciari, quā
supplicijs addici sempiternis. Si ergo vere pœni-
tes, & ad cœlestis fastigij adeptionem salutarē
talem tibi pœnitentiæ districcionem, tamen co-
trā condignum impono; Inprimis quia ieiunium
domat pestes carnis, oratio pestes men-
tis, eleemofyna verò ad omnia mala valet.
per hæc tria emplastra preciosissima tibi in-
dico, te posse redire ad patriam claritatis æteroz.
Ibis igitur & vendes omnia quæ habes, & dabis
pauperibus: vt exoneratus & nudus, sequi possis
non habentem, vbi caput suum reclinaret. Deinde
quia omnia ista extra te sunt, propriam loriciā
ferream ad carnem super nudum, præcipio te
portare omnibus diebus vitæ tuæ. Post hæc, quia
in factis tuis offendisti plurimos, nudis pedibus
Apostolico conspectui te præsentabis, vt secun-
dum eius arbitrium satisfacias Domino, à quo
pro tuis sceleribus longè lateque anathematis
es opprobrio condemnatus. De orationum verò
pondere & mensura nihil impono, confidens
quòd processu temporis, cum dilatato pede am-
plius viam mandatorum Dei currere cœperis, vi-
ctio

atio eius te docebit de omnibus. His dictis, Comes totus in Dei amorem succensus, inter manus fabri & solitarij proprijs vestibus exiit, & laborica fortiter ad carnem connexa superuefitur, firmiterque per totum corpus decem catenis seu vinculis artificis magisterio subtiliter constringitur, ne processu temporis facile dissoluatur. Post hoc asperimo cilicio desuper contegitur, ferrumque galeatum subtiliter, vt solui non valeat, capiti militis imponitur; sicque spiritualibus armis onustus, a suo p[re]ceptore dimittitur, & adire permittitur.

Longam cum homine nouus homo moram non traxit, sed pectore sitibundo velociter in propria rediens, bona omnia terrena ante possessa sibi detrahit, & pauperibus erogauit. Res vero quas ad manum non habuit, ex corde proiecit & contempsit. Omnibus ergo pro Christo percalcatis, nudis plantis, illo suo vestitu ferreo atque asperrimo circumdatus, rutilans in luto margarita, Dominum papam visitauit. Quid ni visitaret bonos in mundo, quem visitauerat oriens ex alto? His diebus p[re]siedeat sanctae sedi Apostolicae Eugenius papa tertius, qui propter vipeream quandam progeniem Apostolicae sedi rebellantem Rheims agebat, & inter caetera, celebrato concilio, sententiam antiqui anathematis, in Guilielmum comitem dudum latam, renouare curauit. Ignorabat enim iam conuersum, atque mutatum in virum alterum.

Eccet tibi formam perfectae conuersionis, in tam illustri viro.

Largitur omnia sua pauperibus.

Adit Romanum Pontificem, vt exerat ab Eremita iussus.

Eugenius Papa, habet Synodum Rheims.

Osculatur comes pedes Eugenij Papae.

Interim Guilielmus accessit, Paulus factus ex Saulo, vt videret Petrum, & prostratus solo te mus, sacra eius vestigia reuerenter osculabatur. Cui Dominus Apostolicus fertur dixisse; Quis enim es tu? At ille, Ego sum (inquit) comes Guilielmus;

Vide con-
fessionem
eozum Pon-
tificis.

Obiurgatio
Eugenij
Papae.

mus peccator & impius, quem pro meis meritis iuste quidem tu cum predecessoribus tuis animamatis mucrone percellere decreuisti, & vitæ membrum putridum à corpore Ecclesie prædidisti. Homicidia, adulteria, sacrilegia, & omnia opera nefaria, quæ de me incestuoso & schismatico tibi dicta sunt, vera sunt. Si iniquitates à Domino obseruentur meæ, maior est iniquitas quam ut veniam merear. At quoniam misericordiarum Domini nostri Iesu Christi non est numerus, si sana me medicamento poenitentiae: cui vice Christi ligandi & soluendi potestas super terram commissa est. Ad hæc expauit vehementer Dominus Apostolicus; & arbitratus aliqua specie Iacob sibi velle illudere, fertur respondisse. Comitem quidem GuilieImum, peccatorem coram Domino sepe audiui, sed eum facietis mihi quàm cognoui; & ideo si vera sunt, quæ tu dicis, ego non noui. Sed esto. Aut tu es in persona GuilieImus, aut tu non es. Si tu non es, & voluisti mihi illudere, indignationem Dei omnipotentis & nostram incurras, eò quòd Christo Domino reuerentiam debitam exhibere non curas, sed subfannationem eius procuras. Si verò tu ipse es & non alius, quomodo poenitentem te esse simulas? Quomodo potest Aethiops mutare pellem suam, & pardus varietatem suam: ita & tu potes benefacere post iniquitates tantas. Fratris tuorum incestu maculasti, in orbe schismata seminasti, nequisque tuis climata mundi perturbasti. Et tibi post hæc de plena poenitentia cordis quomodo credam? Maledixi tibi & eris maledictus. Scio tamen Dominum magna, immò maiora tibi posse facere quia omnipotens est: sed inueteratum dierum malorum ad plenam poenitere, despero. Surge itaque

le medio, & vade ad dexteram siue ad sinistram.

Ad hec timidus Guilielmus surrexit, & ad modum publicani Euangelici stetit à longè, dixitq; Reuerà Guilielmus Comes ego sum, peccator nimius, & ad tuam dignationem pro remissione criminum missus. Sed ex quo verbis meis fidem adhibere recusas, saltem mihi gratiam benedictionis tuæ largire, & Apostolicæ beneficium absolutionis. Quod si non obtinero, & per incuriam tuam neglectus fuero, Deus, in cuius conspectu sto, sanguinem animæ meæ de manibus tuis requirat, qui sinum viscerum paternorum, reuerenti filio prodigo præcludere non formidas. Hos sermones cum audisset Papa religiosus, timore percussus, dixit ad Guilielmum. Patriarcha Hierosolymitanus vir est insignis prudentiæ & magni consilij, ad ipsum te remitto, illiq; meam super animam tuam, potestatem committo.

Eccè insignis humilitatē peccatoris. Lucæ 18.

Ad Patriarcham Hierosolymitanū mittitur.

Vide quomodo nullos recuset labores pro obtinenda venia.

In specu, degit annis novem, apud Patriarcham Hierosolymitanam.

Salutato igitur humiliter summo pontifice, Guilielmus Hierosolymam profectus est. Vbi incrediblem charitatis officio & summo cum gaudio, à Patriarcha exceptus est, qui eum salutaribus satisfactorijs vinculis alligavit. Cumq; videretur eum cohabitantem retinere secum, vir Dei iam fugiens publicum, nullatenus acquieuit, sed magis solitariam vitam ducere prælegit. Arctissimam igitur specum desuper coopertam, intra ambitum atrij domus suæ, instar tugurij leprosorium, fabricari fecit Patriarcha, in qua novem annis continnis cum nimia ciborum parsimonia spontaneè se reclusit pœnitens Guilielmus.

In illo humili tugurio, hoc modo constitutus Deo & hominibus gratus, gratum se hospitem exhibebat apud Patriarcham, ità vt Patriarcha omnibus se bonis spiritalibus repletum diceret

Xx 2 ad

Vita durissi-
ma.

ad introitum eius. Ipse autem nihil nouerat, nisi tugurium suum in quo claudebatur, & tegumentum quo operiebatur, & panem arctum aquaque breuem, quibus reficiebatur. Domus erat obla: potus, aqua, cibus, panis nigerrimus; habitus ferreus & asperimus; lectus, antrum; culcitra, solum; capitale, saxum; coopertorium, tectum. Vitam istam ducebat in patientia, sed futuram in desiderio expectabat. Degebat pauper in cella, diues in conscientia; thesaurizans in celo, & nihil habens in mundo. Securior dormiebat pauper in

Exercitia eius.

terra, quam diues in auro & purpura. Saepe noctes peruigiles in oratione ducebat, & cum tandem, aliquando, ad necessitatem naturae tenuissimo somno opus esset, lachrymis stratum suum prius rigabat. Manibus pedibus, genibus pauperculum tundebat; votis & deuotis precibus caelos cumulabat, lachrymis genas rigabat; gemitis & suspirijs tugurium mugiebat. His & alijs similibus exercitationibus assuetus, cepit Angelorum erudiri uisitationibus, commoueri suggestionibus, sedulitate consolari.

Angelis fouetur consolationibus.

Vbiq; perquiritur a cognatis.

Interea cognati & noti, ubiq; terrarum Guilielmum requirere ceperunt, missisque aliò atque aliò nuncijs, tandem ad suum comitem perueniunt. Bone Deus, quibus machinis, quibus fraudibus seruum tuum non sunt aggressi? Diceret rediuuium Iob, cui insultarunt reges: in tantum insultabant Guilielmo quotidie domestici eius & affines. Vnde factum est, ut impetum superuenientium amicorum, frequentiam propinquorum, & infestationem notorum, ferre non sustinens, eorum fraudes & machinationes per fugam remedium cogitaret declinare. Quod factum est. Nam

Fuga declinat tétatio-

ualedicto hospiti, clanculum recedebat, & sollicitus

tarius ibat quocunque instar Eliæ, cum spiritus
duceret.

Contigit autem, ut peragratis superioribus
partibus Tusciæ, intra confinia Lucensium veni-
ret. Ibi ciues Lucenses similitate quadam oborta
aduersus vicinos, eorum castrum quoddam forti-
ter obsidebant: sed nullis viribus vel industria
expugnare poterant. Guilielmus autem cum iter
per medium illorum faceret, & causam obsidio-
nis cognouisset, profecto (inquit) castro labore
bellatores hi consumuntur. Mihi si hæc pugna
concederetur, intra paucos dies stratis muris ca-
strum hoc occuparetur. Hæc eum ad aures prin-
cipum peruenissent, vocato ad se Guilielmo (quæ
ex ipsa latura virum bellicosum esse facile iudi-
cabant) suadent persuadentque, ut expugnationis
triumphum ipse suscipiat. Cumque iam pœniten-
tiæ oblitus, militares induisset habitus, sequenti
nocte transacta, summo mane omnino se lumine
privatum reperit oculorum. Videns igitur redi-
uius Saulus plaga cæcitatæ se esse percussum,
pudibundus & valde confusus, luce clarius per-
pendit, ab angelo satanæ sibi fuisse illulum, & cõ-
puctus corde, quod semel manum mittens ad ara-
trum respexisset retro, definiuit ad Dominicam
militiam se protinus rediturum, & nunquam in
perpetuum ab ea recessurum. Vix collapsa pieta-
tis voca animo renouauerat precesque feruidas
in conspectu altissimi effuderat, cum protinus ex
insperato, amisum lumen recepit. Sicque ad Dei
militiam regressus est coactus, à qua stultè digres-
sus fuerat spontaneus,

nes cognato-
rum.
3, Reg. 19.

Hic iam nō.
nihil retro
respicit.

Percutitur
cæcitate, ob
temeritatē.

Recipit vi-
sum.

Redit in spe-
cum suam.

Resumptis igitur spiritualibus viribus, ad domū
Patriarchæ reuerti constituit. Quo prosperè per-
ueniēs, in prius quidem se tuguriū recepit, sed di-
stri-

Xx 3 stri.

Eccle. 10.

striciori vita solito arctius se affixit. Sed necesse
scæ morientes, quæ perdunt suauitatem vngui,
defuerunt ibidè. Adfuit, sicut antè, notorù & pro-
pinquorù multitudo tumultuosa, & rebellis in-
statio non quieuit. Sed Christi famulus sepiè
aures suas spinis, & neq; seducebatur blandimè-
tis, neq; concutiebatur minis. Atq; vt nimiam co-
rum infestationem euitaret, abiit ad solitudinem
quandam propinquam, in qua ardentiori adhuc
pietatis studio se Domino consecrabat.

Iterum illi-
citur ab a-
micis.
Abit in so-
litudinem,

Eccle. 4.

Post hæc vir Domini in omnibus pauidus, &
propriam habens fragilitatem suspectam, cepit
prudenti secum animo reuoluere periculum,
quod ei soli degenti imminebat. Neq; in eo loco
po aberrauit. Malum enim quod nemo videt, no-
mo arguit, & væ soli, quia si ceciderit, non habet
subleuantem. Vbi enim non timetur reprobator,
tentator accedit securius, & iniquitas perpe-
tratur licentius. Volès igitur perniciosum decli-
nare ocium, Beati Iacobi Apostoli limina visita-
uit. Vbi cum aliquamdiu fuisset demoratus, in
Tusciam reuersus, in Pisanorum partibus, spelun-
cam horridam, in sylua quæ Liualia nuncupatur,
reperit. In hanc descendens, cum haud exiguo
quorundam in breui tempore sibi associatorum
religiosorum hominum cœtu, Domino ibidem
strenuè famulari cepit. Sed cum illi tantà Guili-
elmi virtutem nullo modo assequi possent, cœditi-
a affecti improba contra eum consilia machinari
cœperunt. Quod animaduertens vir sanctus, ho-
spitale (quod iam ibidem in peregrinorum ad-
uentum exstruxerant) Petro cuidam, qui impijs
cæterorum consilijs non consenserat, commisit.

Visitat S.
Iacobum.

Speluncam
horridam
ingreditur,
in Liualia.

Venit ad
montem de
Prano.

& ipse ab indè profectus, ad montem, qui de Pro-
no nuncupatur, peruenit. Ibidem in sylua opacis-
sima

firma, sub quodam tuguriolo, nouum Domino fa-
mulatum instituit. Erat locus propter serpentum
& dæmonum frequentiam hominibus valde infe-
stus; quorum quidam horrorem & terrorem potenti Dei
virtute, procul repulit vir S. ac potenter abegit.

Quadam autem nocte, cum tota mente attentius,
diuinis esset meditationibus intentus, audiuit su-
bito exercitum aduenientium dæmonum, qui quasi
coetam vallem occupantes, phaleris equorum per-
strepebant. Inter quos vnus cæteris clarior & vir
tute robustior, apparuit in specie proprii genito-
ris. & ad Guiliel mum cum vociferatione clamo-
ris dicere ccepit; Fili mi, Guilielme quæ te men-
tis infamia exagitat, quod durissimis hisce labori-
bus, inedia, frigore, & vestitu asperrimo te sine
causa & ratione affligis? Quiesce ab hac stultitia
tua, quiesce à capitis tui melancholia. Fruere bo-
nis, quæ nobis à Deo concessa sunt. Ecce terram tuam
alieni deuorant, nec est, qui eis possit resistere. Fe-
stina igitur & si te pietas sollicitat, pupillarum &
viduarum patrocinium suscipe, qui propter ab-
sentiam tuam ab iniustis opprimuntur. Hæc & hu-
iusmodi princeps dæmoniorum, auribus eximij
principis inculcabat, sed ille nihil adhuc respon-
dit penitus. Videns ergo diabolus occultam suam
cõtemni fraudulentiã, in apertam prorupit vio-
lentiam. Effractis siquidem cellulæ foribus, cum
multitudine copiosa, tam acriter verberibus eum
ceperunt, vt conuassatis & contractis mēbris
omnibus, vix semiuivum relinquerent.

Recedentibus autem malitię satellitibus, subi-
to adfuere tres incredibili pulchritudine virgi-
nes; inter quas vna cæteris facie venustior, sermo-
ne suavissimo eum consolabatur, & inflicta vul-
nera precioso vnguento protinus curauit. Inter

Dæmon in
patris figura
ei apparet.

Dæmones
dire eum ver-
berant.

Bestissima
Virgo Ma-
ria illi appa-
rens, eius san-
nat vulne-
ra.

ea diabolus, vt vindictam acriorem de eo experiret, molitus est per alios, quod per se implere non poterat. Nulla pestis efficacior est ad nocendum, quàm familiaris inimicus. Immisit igitur corda sodalium, & qui cum eo habitabant fratrum fratrum, vt assiduis calumnijs & opprobrijs eum fatigarent. Multo tempore vir sanctus eorum nequitias & improbas machinationes inuito animo pertulit; sed cum malignitatem eorum, finem nullum habere animaduerneret, rursus in syluam Liualiam redijt. Sed cum neque ibidem inuidiæ pestis deesset, immò multo etiam vehementius grassaretur, cælesti voce admonitus in montem Petritium iuxta Castellionem Burianensem abiit. Sed cum ibidem frequentiam pastorum, amicam solitudinem perturbantium, ferre non posset, egressus inde, tandem, iustrato vndique loco, Castellionem deuenit; ubi à viro quodam honesto & mansuetudinis laudibus mirifice ornato, humanissime exceptus est, & benigne liberaliterq; habitus. Habebat idem, uxorem pari pietate & mansuetudine præstantem, quæ eum die quodam febre miserabiliter infestaretur, Guilielmus hospitiæ suæ misertus, Christi nomen ardentissimis precibus super eam inuocauit, & protinus sæuientis morbi vim repressit. Hinc cum hospes eum studiosius colere & tanquam sanctissimum honorare inciperet, ille ab omni honoris cupiditate abhorrens clanculum fugam iniit: atque ad ecclesiam S. Nicolai perueniens, à Guidone presbytero viro admodum venerabili benigne exceptus fuit. Nec multò post eius beneficio fretus, in vallem, quæ dicitur stabulum Rodis, est introductus. Erat aut stabulum Rodis, solitudo horribilis sanè, & planè inculta. Ibi vili quodam

Multa patitur à falsis patribus.

Quidam vir bonus, recipit illum in domū suam.

Precibus pelit febrē ab hospita sua.

Stabulū Rodis solitudo horrida

à sancto vi-
ro habita-
tur.

quodam rugurio extracto, in tanta innocentia re-
liquum vitæ tempus, annum videlicet cum dimi-
tio, exegit, vt volucres cæli cum illo vescerentur,
bestiæ ferocissimæ deposita quodammodo rabie
naturali mansuetæ redderentur, eumque revere-
rentur. Animalia quantumcumque syluestria, sa-
cra eius vestigia, humi prostrata, deosculaban-
tur. Dices Eliam inter coruos, ouem Christi in-
ter lupos, Lazarum inter canes, Danielem inter
Leones, Moysen inter serpentes, Dauidem inter
vros, Ioseph inter Aegyptios, Benedictum inter
volucres. Cœpit etiam ibidem spiritu prophetiæ
clarere.

Erat ipsdem temporibus sanctus Albertus, bo-
nz indolis adolescens, viri Dei minister, & eius
sanctissimis disciplinis præclarè institutus. Hunc
cum iâ leni morbo correptus, transitû suû ad cæ-
lestem patriam instare cognosceret, Castellio-
nem destinavit, vt ei sacerdotem, qui sacrosanctis
mytherijs iter eius muniret, adduceret. Venit sa-
cerdos, de cuius manu postquam omnia sacramen-
ta ritè percepisset, subito (dictu mirabile) primus
pallor, qui ex squalore & inedia corpori eius ob-
replebat, in gratissimum colorem mutatus est.
Denique ita excessit è vita, vt defunctus viuere, &
viuens mortuus, videretur, cui viuere Christus
fuerat, & mori lucrum.

Albertus
præclarus
viri Dei di-
scipulus.

Felicitè ob-
dormit in
Domino.
Philip

Corpus fuit à discipulo Alberto, & presbyte-
ro sepulturæ mandatû in hortulo, quem, ipse
dum viueret, proprijs manibus coluerat. Quo in
loco, postea, humili schemate constructum est o-
ratorium, vbi morbidis & varijs depressis lan-
guoribus, multiplex à Domino præstatur benefi-
cium. Ibidem cæcis restituitur visus, surdis audi-
tus, claudis incessus, leprosis mundicia, & cuius

Miracula ad
eius tumu-
lum.

702 PASSIO B. MART. SATURNINI, &c.
quavis in calamitate opem eius imploranti,
fabilis Domini misericordia. Obijt autem
sanctus anno incarnati verbi 1156. 4. Idus Febru-
rij. Sepultusq; est in Stabulo Rodis in agro Sedi-

PASSIO BEATISSIMORVM MARTY-
rum, Saturnini Presbyteri, Dativi, Felicis, Ampelii,
multorum aliorum. Ex ijs quæ in Actis publicis rela-
ta sunt. Martyrium fortiter consumarunt. Anno
Christi Domini 303. Marcell. P. ap. 7. Dioclet.
& Maxim. Imp. 20.

11. Februar.
Persecutio
Christiano-
rum.

Temporibus Diocletiani & Maximiani, bel-
lum diabolus Christianis indixit illo mo-
do, vt sacrosancta Domini testamenta,
scripturasque diuinas ad exurendum peteret, bi-
filicas Dominicas subuerteret. & ritus sacros ce-
tusque sanctissimos celebrari prohiberet. Multi
metu suppliciorum perterriti, tradendo diuina
testamenta, à fidei cardine cadebant; Sed multo
plures eas conseruando, & pro sanctissimis Chri-
stianæ fidei mysterijs, ad extremum vite spiritum
pugnando, intrepidè sese in quoduis, periculum
inferebant. Aduolabant vndique uersum immen-
sa agmina confessorum, & vbi quisque hostem
repererat, castra illic Dominica collocabat.

* **Abitinensi.** Cum die quodam in ciuitate † Alutinesi, bel-
lica tuba, Christianæ fidei hostes ad arma con-
uocaret, gloriosi martyres, vt sese impijs conati-
bus opponerent, in domo Occani Felicis conue-
nerunt, qui dum sacra mysteria singulari pietatis
studio celebrarent, fuerunt à Coloniz magistratibus
appræhensi, quorum nomina hæc fuisse re-
censentur; Saturninus presbyter cum filijs quatuor,
id est, Saturnino iuniore, & Felice lectoribus,
Maria sanctimoniali, Hilariano infante. Dativus
qui

Nomina
sanctorum
martyrum.